

УДК 316.62

Гаркавенко В. Р.¹, Коваль В. М.²

¹студ. гр. Т-317 НУ «Запорізька політехніка»

²старш. викл. НУ «Запорізька політехніка»

САМОСТНІСТЬ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Сучасне суспільство, динамічними кроками просувається вперед у своєму розвитку, стикається з певними проблемами. Однією з найбільш актуальних проблем сучасного суспільства є самотність. Це не тільки складний феномен індивідуального життя людини, але і найважливіше суспільне явище, яке потребує глибокого соціально-філософського осмислення. Людина ХХІ ст. відчуває себе все більш відокремленою від собі подібних, вона почуває себе нікчемним «гвинтиком» в чужому їй світі. У сфері глобальних політичних і економічних взаємин окремих індивідів і його внутрішній світ втрачають своє першорядне значення в порівнянні з інтересами держави, регіону, організації або колективу.

Сфера високих технологій і штучного інтелекту відгородила людей один від одного, а спілкування у віртуальному середовищі нерідко повністю замінює реальне спілкування. Під самотністю традиційно розуміється негативне емоційне переживання в соціальній ізоляції від інших людей. Якщо дивитися на проблему поверхнево, питання самотності не здається таким серйозним. Насправді ж все набагато серйозніше, ніж може здатися. Соціальні процеси, покликані оптимізувати і полегшити життя людини, в кінцевому підсумку призводять до нівелювання цінності окремої особистості, її ізоляції від суспільства.

У різні часи та епохи самотність мала свої причини і особливості. Наприклад, середньовічна позиція щодо самотності була пофарбована релігійними переконаннями. Ідея творчого усамітнення вперше показала людині можливість вільного вибору самотності для активізації творчих сил особистості. Також має бути патологічна самотність, причиною якої є психічні захворювання аж до суїцидальних нахилів, але це скоріше прерогатива медицини, а не філософії.

Сучасна філософська література не дає визначення самотності. Однак історія гуманітарної думки показує, що філософія завжди визнавала цінність самотності. У сучасній науковій літературі є дослідження, які в контексті вивчення інших соціально-філософських проблем виходять на серйозний аналіз самотності.

Сучасна соціальна реальність відрізняється тим, що можливості людини знайти себе і свій внутрішній світ стримуються тиранією громадського, анонімністю, безликістю відносин, пропагандою небезпеки самотності. Таким чином, «сучасне суспільство викрадало і викрадає нас у нас самих». І, розуміючи цінність людини в суспільстві як особистість та індивідуальність, соціологи, психологи та інші фахівці повинні, на мій погляд, спрямувати всі зусилля на трансформацію синдрому самотності в позитивне і конструктивне русло.

З вищевикладеного випливає, що проблема соціально-філософського аналізу самотності в умовах соціуму, що постійно розвивається і змінюється, вимагає диференційного підходу і потребує великої дослідницької роботи. Адже, як мені здається, грань між поняттями самотність, індивідуальність, відособленість дуже розмита. І чим швидше буде вивчена ця область, тим сильнішим і стабільнішим буде наше суспільство і людина як головна його складова. Доторкнувшись до такої актуальної теми, неможливо не сказати про самотність у студентському середовищі. До вищих навчальних закладів потрапляє молодь із різних соціальних прошарків суспільства, кожен зі своїм баченням світу і тою здібністю до комунікабельності, яка склалася протягом багатьох років життя. І тільки від бажання студента залежить, буде він жити повноцінним активним суспільним життям, чи буде стояти осторонь, ховаючись, мов равлик у свою домівку, і від проблем, і навіть від всього цікавого і непізаного.

Моральне і суспільне зростання і становлення людини як особистості починається, як мені здається, ледь не з народження. Якщо батьки багато та відверто спілкуються з дитиною, сприяють її спілкуванню з однолітками, збагачують її внутрішній світ знаннями у різних сферах, не забуваючи, як приклад, спиратися на власний досвід. Якщо вони, поки дитина поступово зростає, вчать її розв'язувати проблеми або правильно реагувати на них, щиро радіти своїм і чужим успіхам, цікавитися усім, що відбувається навкруги, адже життя таке цікаве і різнобарвне. Тільки на такому ґрунті може зрости зріла у всіх розуміннях цього слова особистість. Бо, якщо людина самотня, то, як говорять психологи, то причину цієї проблеми треба шукати починаючи з дитинства.

Суто моя думка щодо вирішення проблеми самотності у наш надто складний час полягає в тому, щоб намагатись якомога раніше адаптувати дитину до суспільства, всіляко допомагати по мірі її дорослішання долати

перешкоди, які траплятимуться на шляху. І в цьому повинно брати участь само суспільство в особі спочатку батьків, потім вихователів та вчителів, близьких, психологів та просто небайдужого оточення. А ставши дорослою людиною, позитивно та відкрито дивитись на світ, спілкуватись з різними людьми, отримуючи безцінний досвід контакту, що дасть змогу убезпечити людину від однієї з багатьох проблем сучасності – самотності.